

Hävikkiterminaalien vuosi 2025 -selvitys

Kyselyn toteuttivat Luonnonvarakeskus ja Ruoka-apu.fi.

Julkaistu: 29.4.2026

1. Johdanto s. 1
2. Hävikkiterminaalien toiminta s. 2
3. Henkilöresurssit s. 2
4. Ruoka-avun käyntikerrat s. 3
5. Lahjoitusruuan määrä ja seuranta s. 3
6. Ruuan riittävyys ruoka-aputoimintaan s. 6
7. Lopuksi s. 7

Johdanto

Hävikkiterminaalikysely toteutettiin toista kertaa tammi-helmikuussa 2026. Kysely lähetettiin viime vuoden tapaan 11 hävikkiterminaalille, logistiikkakeskukselle ja ruokapankille. Vastaajia oli kymmenen, joista yksi vastasi kahden terminaalin puolesta. Kyselyyn vastanneet 11 hävikkiterminaalia välittivät ylijäämäruokaa ja kodin käyttövaroita 418 ruoka-aputoimijalle.

Tässä selvityksessä käytetään termiä hävikkiterminaali kuvaamaan myös ruoka-avun kentällä toimivia logistiikkakeskuksia ja ruokapankkeja. Kyselyn tavoitteena oli selvittää, miltä ruoka-aputoiminta Suomessa näyttää hävikkiterminaalien toiminnan kautta. Vastauksia on verrattu viime vuonna tehdyn kyselyn vastauksiin niiltä osin, kuin vastaukset ovat vertailukelpoisia. Toistetun kyselyn kautta on pyritty tarkentamaan kuvaa hävikkiterminaalien toiminnasta sekä niiden toiminnan seuraamisesta.

Hävikkiterminaalien toiminta

Kaikki vastanneet hävikkiterminaalit vastaanottavat tai noutavat lahjoitettuja elintarvikkeita, joita he jakavat eteenpäin omien verkostojensa ruoka-aputoimintaan. Kuusi hävikkiterminaalia jakaa ruokaa (esim. ruokakasseja) itse suoraan avunsaajille.

Ravitsemispalveluista ylijäänyttä ruokaa välittää ruoka-aputoimijoille seitsemän vastaanottaneista hävikkiterminaaleista. Yksi terminaali on viime vuoden kyselyn jälkeen lopettanut ravitsemispalveluiden ylijäämäruuan vastaanottamisen. Hävikkiterminaaleissa ei valmisteta ruokaa tai ruoka-annoksia jaettavaksi verkostolle, paikan päällä syötäväksi tai mukaan otettavaksi avuntarvitsijoille.

Hävikkiterminaaleista kaksi ostaa itse elintarvikkeita verkoston ruoka-aputoimintaan. Seitsemän hävikkiterminaalia ilmoitti vastaanottavansa tai noutavansa ruuan lisäksi myös käyttötavaroita, joita jakavat verkostonsa toimijoille. Keskusteluiden perusteella näitä voivat olla esim. lasten- ja lemmikkien tarvikkeet, jalkineet sekä leikkokukat.

Henkilöresurssit

Vuonna 2025 Suomen hävikkiterminaalien toiminnassa oli käytössä noin 278 henkilötyövuotta, kun tarkastellaan sekä palkattuja ja eri tavoin työllistettyjä henkilöitä, harjoittelijoita sekä vapaaehtoisena toimivia. Palkattuja työntekijöitä oli 10/11 kyselyyn vastanneista terminaaleista. Palkattujen työntekijöiden määrä kasvoi tai pysyi samana kaikilla toimijoilla, jotka ilmoittivat työntekijöiden työtunnit sekä vuotta 2024 että vuotta 2025 koskeneessa kyselyssä.

Palkkatuen avulla palkattuja työntekijöitä oli kuudessa hävikkiterminaalissa. Kuntouttavaa työtoimintaa ja työkokeiluita järjesti 7/11 hävikkiterminaaleista, ja työharjoittelijoita oli samaten seitsemällä hävikkiterminaalilla. Muita työntekijöitä oli kahden vastaajan toiminnassa.

Vapaaehtoisia oli mukana kaikkien terminaalien toiminnassa, ja vapaaehtoistoiminnan henkilötyövuosia toteutui yhteensä noin 121. Kaikki vastaajat eivät ilmoittaneet kyselyssä henkilöresursseistaan henkilötyövuosia. Vapaaehtoistyön merkitys toiminnassa on merkittävä, sillä 43,5 prosenttia kyselyssä ilmoitetuista työtunneista hävikkiterminaaleilla tekevät vapaaehtoiset.

Ruoka-avun käyntikerrat

Viisi hävikkiterminaalia ilmoitti kyselyssä keräämäänsä tietoa ruoka-avun käyntikerroista. Käyntikerralla tarkoitetaan ruoka-aputapahtumaan osallistuneita ihmisiä. Näiden viiden hävikkiterminaalin verkostojen kautta ruoka-avussa toteutui 1 043 263 käyntikertaa vuoden 2025 aikana.

Kuusi hävikkiterminaalia arvioi ruoka-avussa tapahtuvien ihmisten kohtaamisten määrän itse. Kaksi hävikkiterminaalia kerää tietoa käyntikerroista säännöllisesti (viikoittain tai kuukausittain) verkoston jäseniltä ja satunnaisesti tietoa kerää kolme vastaajaa. Tietoja kerätään hyvin monella eri tavalla. Arviot perustuvat esim. jaettujen kassien tai laatikoiden määrään.

Lahjoitusruuan määrä ja sen seuranta

Kyselyyn vastanneista hävikkiterminaaleista 10/11 ilmoitti keränneensä tai arvioineensa vuoden 2025 aikana lahjoitusruuan määristä: näiden terminaalien kautta kulki vuoden 2025 aikana 6,6 miljoonaa kiloa lahjoitettua ruokaa ruoka-apuun jaettavaksi. Tämä on noin 845 000 kiloa enemmän kuin vuonna 2024. Yksi toimija ei kerännyt tietoa jaettavan ruuan kilomäärästä: He seuraavat vain jaettujen ruokakassien määrää: niitä jaettiin vuoden 2025 aikana 22 688.

Seitsemän hävikkiterminaalia kerää tietoa kaupoista lahjoitetun ruuan määrästä. Lahjoitettua ruokaa kaupoista vastaanotettiin ja jaettiin eteenpäin yhteensä lähes 2,3 miljoonaa kiloa, mikä on noin 900 000 kiloa enemmän kuin vuonna 2024. Suurin osa kokonaisruokamäärän kasvusta on siis tullut kauppojen hävikistä, jossa suurin muutos on tapahtunut yhden hävikkiterminaalin suurena kasvuna kaupoilta saatavassa ylijäämäruuan määrässä. Viisi hävikkiterminaalia kertoi kilomäärät kaupoista tulleesta hävikistä sekä viime että tämän vuoden kyselyssä: kahdella näistä vastaajista saadun hävikin määrä oli kasvanut ja kolmella taas laskenut.

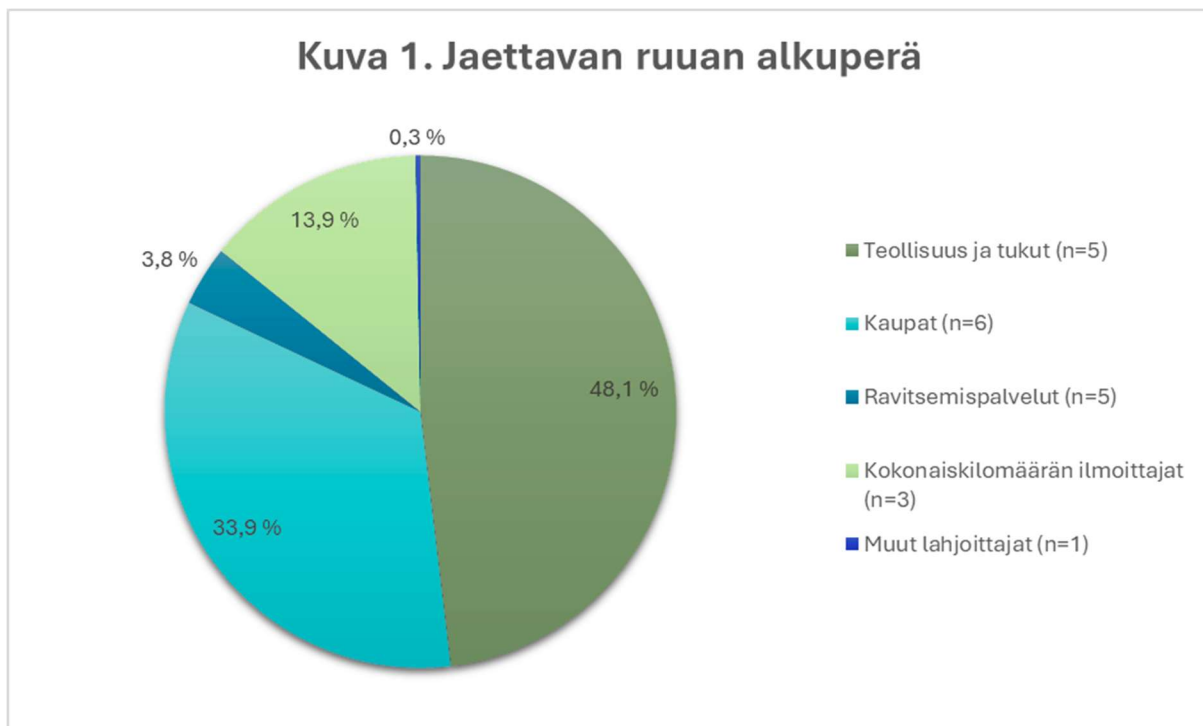
Viisi vastanneista hävikkiterminaaleista seuraa teollisuudesta ja tukuista lahjoitetun ruuan määrää. Teollisuudesta ja tukuista lahjoitettua ruokaa vastaanotettiin ja jaettiin yhteensä 3,2 miljoonaa kiloa. Teollisuudesta ja tukuista saadun kilomäärän sekä vuodelta 2024 että 2025 ilmoitti neljä toimijaa: näistä kahdella oli tapahtunut noin 20 prosentin lasku saadun ruuan määrässä. Kahden toimijan saamissa määrissä oli kas-

vua. Yksi terminaali ilmoitti yhdistetyn kilomäärän kaupoista, tukuista ja teollisuudesta saadusta ruuasta: he saivat 611 000 kiloa ruokaa näistä lähteistä vuonna 2025.

Kuusi hävikkiterminaalia kerää tietoa ravitsemispalveluista vastaanotetun ylijäämäruuan kilomäärästä. Yhteensä ravitsemispalveluiden ylijäämäruokaa vastaanotettiin yhteensä 253 509 kiloa. Kaikki vastaajat eivät ilmoittaneet kilomääriä, mutta kasvua ravitsemispalveluista saadun ruuan määrässä on tapahtunut kaikilla neljällä siitä molempina vuonna ilmoittaneella hävikkiterminaalilla. Vuonna 2025 ravitsemispalveluista vastaanotetun ruuan osuus oli noin 3,8 prosenttia kaikesta jaetusta ruuasta (vrt. 1,4 % vuonna 2024).

Yksi hävikkiterminaali vastaanottaa myös muualta lahjoitettua ruokaa. Vuoden 2024 aikana muualta lahjoitettua ruokaa saatiin 20 000 kiloa. Tämän lisäksi kaksi hävikkiterminaalia kertoi ostavansa elintarvikkeita verkoston jaettavaksi, mutta ostettujen elintarvikkeiden kilomäärää ei ilmoitettu kyselyssä.

Kaksi hävikkiterminaalia ilmoitti keräävänsä tietoa vain lahjoitusten kokonaiskilomäärästä. Kokonaisuudessaan nämä toimijat vastaanottivat ja jakoivat eteenpäin ruokaaputoimintaan 309 655 kiloa ruokaa. Vain yksi toimija kertoi, ettei toiminnassa vielä kerätä lahjoitusruuan kilomääriä.

Teollisuus ja tukut (n=5)	3 198 559 kg
Kaupat (n=6)	2 254 323 kg
Ravitsemispalvelut (n=5)	253 509 kg
Kokonaiskilomäärän ilmoittajat (n=3)	920 655 kg
Muut lahjoittajat (n=1)	20 000 kg
<p><i>Yhden terminaalin kaupoista sekä tukuista ja teollisuudesta ilmoittamat lahjoitusmäärät yhteensä (611 000 kg) ovat kuviossa ja taulukossa kokonaiskilomäärien ilmoittajat -kohdan alla.</i></p>	

Tieto ruuan määrästä saadaan punnitsemalla, arvioimalla tai ruuan lahjoittajilta. Viisi toimijoista punnitsee itse ruokaeriä. Kolme heistä saa tietoja kilomäärästä myös arvioimalla ja lahjoittajilta. Kuusi hävikkiterminaalia ilmoittaa arvioivansa lahjoitusruuan määrää. Arvioita tehdään muun muassa punnitsemalla elintarvikelaatikon keskimääräinen paino ja laskemalla laatikoiden määrän kerrottuna keskiarvolla. Arvioita tehdään myös laskennallisen painon mukaan, jossa käytetään apuna elintarvikelaatikon keskimääräistä painoa.

Vain kolme hävikkiterminaalia kerää tietoja jaetun ruuan laadusta eli minkä tyyppistä ruokaa esim. leipää, valmisruokia tai vihanneksia saadaan lahjotuksena. Kuusi vastaanesta hävikkiterminaaleista ei kerää erikseen tietoa saadun ruuan laadusta esimerkiksi tuotetyypeittäin. Kahdella toimijalla on käytössään toiminnanohjausjärjestelmä tai muu vastaava ohjelmisto toiminnan seurannan tukena.

Kuusi hävikkiterminaalia kerää tietoa biojätteeksi päätyvän ruuan määrästä, ja kolme toimijaa arvioi biojätteen määrän. Kerätyn tiedon mukaan biojätettä syntyi vuoden 2025 aikana yhteensä 130 673 kiloa. Arviointia tekevillä kolmella hävikkiterminaalilla määrä oli 68 653 kiloa. Yhteensä vuoden 2025 aikana elintarvikejätettä syntyi 199 026 kiloa (10/11 terminaalin lukema). Yksi vastaaja ei seuraa biojätteen määrää.

Yhteensä biojätteeseen päätyi vuonna 2025 noin 3 prosenttia vastaanotetun ruuan määrästä. Biojäteprosentti vaihteli 0,6–5,8 % välillä niitä mittaavissa terminaaleissa.

Ruuan riittävyys ruoka-aputoimintaan

Suurin osa hävikkiterminaaleista (8/11) kertoi, ettei lahjoitettua ruokaa saa tällä hetkellä tarpeeksi kysyntään nähden. Vain kaksi toimijaa ilmoitti saavansa riittävästi ruokaa toimintaansa.

Taustalla vaikuttaa osaltaan päivittäistavarakaupoista saatavan lahjoitusruuan vähentyminen, mikä nousi esille terminaalien vastauksissa. Ennen ruoka-apuun jaettavaksi tulleista punalaputetuista tuotteista yhä suurempi osa myydään jo kaupassa. Myös kauppojen menekinhallintajärjestelmät ovat onnistuneet vähentämään hävikin syntymistä.

Tarve jaettavalle ruualle on kuitenkin suurempi kuin se, mitä saadaan. Ruoka-apua jakavat verkostojen jäsenet toivovat jatkuvasti enemmän jaettavaa, sillä avuntarvitsijoiden määrä on kasvanut suuremmaksi, eikä jaettava ruoka enää riitä kaikille.

Ravitsemispalveluiden ylijäämäruokaa on alettu hyödyntämään osana ruoka-apua viime vuosina, mutta vastaajien mukaan sitä ei pystytä vielä hyödyntämään tarpeeksi. Kun hävikkiterminaalien mukaan kaupoista saatavan lahjoitusruuan määrä vähenee ja avuntarvitsijoiden määrä kasvaa, ravitsemispalveluiden hävikin hyödyntämisessä on suurin potentiaali ruoka-aputoiminnan näkökulmasta.

Haasteena yhteistyölle ravitsemispalveluiden kanssa näyttäytyi edellisvuoden tapaan se, ettei potentiaalisilla lahjoittajilla ole välttämättä kiinnostusta ruuan lahjoittamiseen. Lahjoittamisesta kieltäytymisen taustalla voi olla esimerkiksi se, että tällainen yhteistyö lisää työmäärää. Lisäksi osa hävikkiterminaaleista kokee, ettei heillä ole tarpeeksi resursseja ruuan hakemiseen ja käsittelyyn. Ongelmana voi myös olla se, että saadut määrät ovat paikoin pieniä, eikä niitä sen vuoksi kannata lähteä noutamaan. Isoissa erissä tuleva ruoka myös vaatii sen, että ruoka pakataan pienempiin pakkauksiin ja pakkausmateriaaleista voi syntyä isotkin kustannukset. Elintarviketurvallisuuden kannalta ravitsemispalveluiden ruuan vastaanottaminen voi olla myös haastavampaa.

Lopuksi

Suurin osa kyselyn vastaajista kertoi, että ruokaa ei saada lahjoittajilta tällä hetkellä tarpeeksi avuntarpeeseen suhteutettuna. Avuntarvitsijoiden määrä on ruoka-avussa lisääntynyt vuodesta 2020 lähtien.

Suurin potentiaali kehittämiskohteena on ravitsemispalveluista ylijääneen ruuan hyödyntäminen. Kaupoista saatavan lahjoitusruuan määrän kehityksessä on epävarmuutta, kun toisaalta raportoidut kilomäärät ovat osalla kasvaneet, mutta toisaalta hävikkiterminaalit kertovat lahjoitusten vähenevän. Terminaalien resurssit eivät kuitenkaan välttämättä riitä toiminnan kehittämiseen esim. ravitsemispalveluiden ruuan hyödyntämiseksi.

Lisätietoja ja yhteydenotot:

Laura Kumpuniemi, hankepäällikkö, Ruoka-apu.fi/Kirkkopalvelut ry,
laura.kumpuniemi@kirkkopalvelut.fi, p. 040 809 1684

Vesa Lampi, tutkija, Luonnonvarakeskus, vesa.lampi@luke.fi, p. 02 9532 2442

Ruoka-apu.fi on valtakunnallinen ruoka-apua etsivien ja sitä järjestävien verkkopalvelu. Palvelusta ruoka-apua etsivä löytää ruoka-apatapahtumia ja ruoka-apua järjestävä saa tietoa ja tukea toimintaansa. Ruoka-apu.fi tukee toimijoiden välistä yhteistyötä ja toiminnan kehittämistä sekä ruoka-avun tiedolla johtamista. Toimintaa hallinnoi Kirkkopalvelut ry ja rahoittaa STEA.

Luonnonvarakeskus (Luke) on maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluva tutkimus- ja asiantuntijaorganisaatio. Tuotamme tietoon perustuvia ratkaisumalleja ja palveluita asiakkaillemme sekä lisäarvoa uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvalla kestäväällä ja kilpailukykyisellä elinkeinotoiminnalla. Tuemme luonnonvaroihin ja luonnonvaratalouteen liittyvää yhteiskunnallista päätöksentekoa.

